Parallelsessie Beraad & Advies 12 februari 2026
Samenwerking met Smart Delta
Samenvattend verslag

Aanwezigen

Voorzitter:	de heer I. Tekir
Griffie:	mevrouw E. van Bekhoven
Notulist:	mevrouw J.M. Kiep-de Jongh
Raadsleden/ fractieassistenten:	
Stadsbelang:	de heer J. Roeland
Democraten Gorinchem:	de heer A. Koçak
PvdA:	mevrouw P. de Groot
VVD:	de heer N. Andressen
ChristenUnie/SGP:	de heer M. de Pagter
Gorcum Actief:	mevrouw E. Hamann
D66:	de heer R. Le Noble
CDA:	mevrouw S. de Lange
SP:	de heer A. van Houwelingen
Portefeuillehouders:	de heer M. de Boer mevrouw R. Melissant-Briene mevrouw M. Molengraaf
Ambtelijke ondersteuning:	de heer J. de Kreij

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom.

Samenwerking met Smart Delta

Op 15 januari 2026 bent u tijdens een I&O geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen rondom de regionale samenwerking van onze gemeente. Vandaag ligt een voorstel voor het voorstel voor de samenwerking met Smart Delta voor ter bespreking.

Portefeuillehouder Melissant geeft aan dat Gorinchem onderdeel is van een regionaal samenwerkingsverband om haar ambities te kunnen waarmaken. Voorgesteld wordt om te gaan samenwerken binnen Smart Delta Drechtsteden en 2026 als een tussenjaar te zien. Gorinchem doet al volwaardig mee, maar met een incidenteel budget. Het is de bedoeling om één en ander in de komende maanden verder in te richten en bij de perspectiefnota te komen met een meerjarenperspectief.

De heer Van Houwelingen merkt op dat zijn fractie duidelijk ziet welke keuzes er worden gemaakt en in welke richting wordt gedacht. Gezien de opstartfase is de ruimtelijke strategie 2025-2050 vooral geschreven voor de Drechtsteden. Deze zal herschreven moeten worden met meer aandacht voor Gorinchem. Zijn fractie ziet binnen het uitvoeringsprogramma kansen voor De Witt Toekomstpact en bereikbaarheid en mobiliteit. Er worden vooral voordelen in de samenwerking gezien, maar bij het programma Bouwen en Wonen heeft zijn fractie wel zorgen. Er wordt gewerkt aan een gezamenlijk volkshuisvestingsprogramma (2/3 betaalbaar waarvan 30% sociaal) met uniforme definities, maar de vraag is of Gorinchem dat moet willen. Gorinchem is wellicht eerder een satellietstad. De startersregeling heeft een andere grens dan de NHG. Voorts is er verwarring over de percentages. Bij de Lange Slagenstraat had zijn fractie graag 2/3 betaalbaar gezien en 1/3 in de goedkoopste categorie. Ook de Provincie stuurt op 2/3

betaalbaar waarvan minimaal de helft sociale huurwoningen. 30% van 2/3 is beduidend minder. Hij citeert uit een passage over de verdeling van aandachtsgroepen (statushouders, mensen met een zorgvraag, woonwagenbewoners en arbeidsmigranten) bij het doelgroepenbeleid waarbij wordt gestreefd naar een evenredige verdeling over de gemeenten om te voorkomen dat de verantwoordelijkheid op enkele plekken terechtkomt. Er wordt zelfs gesproken over zoet en zuur en een mogelijke financiële compensatie tussen de gemeenten. In dit soort termen over mensen spreken is ongepast, al helemaal in combinatie met financiële compensatie. Statushouders worden toegewezen door de Provincie, een Regio moet vervolgens niet gaan herverdelen. Zijn fractie vraagt zich af wat mensen met een zorgvraag verdelen inhoudt. Is dit het sluiten van lokale voorzieningen zoals een ziekenhuis of huisartsenpost? Letterlijk gesteld wordt dat de Regio de verdeling van woonwagenbewoners evenredig wil laten plaatsvinden. Zijn fractie kan zich voorstellen dat de locaties in kaart worden gebracht, maar herverdelen van woonwagenlocaties is in strijd met de mensenrechten waardoor hij hoopt dat dit een tekstuele fout is. Wat zijn fractie betreft moet aan de uitwerking en de tekst van het programma bouwen en wonen geschaafd worden, maar in 95% van de plannen worden positieve punten gezien. Als over elk onderdeel het gesprek met de raad gevoerd wordt, kan zijn fractie instemmen, het is niet zomaar invoegen en met de stroom meegaan.

Mevrouw De Lange zegt dat haar fractie de ambitie om te gaan samenwerken met de Regio onderschrijft. Met betrekking tot de onderwerpen zijn er wel bedenkingen in hoeverre Gorinchem aansluit. Station Gorinchem Noord wordt niet gerealiseerd en ook bij zaken als doorfietsverbindingen en de waterbushaltes is de vraag hoe de ambities van Gorinchem aansluiten bij Smart Delta. Over woningbouw heeft de SP zojuist al opmerkingen gemaakt. Haar fractie heeft twijfels over het dekken van de bijdrage aan Smart Delta via de reserves.

De heer Koçak geeft aan dat zijn fractie positief naar dit voorstel kijkt. De inhoud is leidend en van daaruit wil het college organiseren. Gorinchem wil graag aan alle programma's deelnemen maar vanwege de beschikbare financiële middelen moet daar scherp naar gekeken worden en de raad moet tijdig op de hoogte gesteld worden.

De heer Le Noble zegt dat zijn fractie de wens en noodzaak om regionaal samen te werken onderschrijft. Er wordt begonnen met een stageperiode. De invloed van Gorinchem moet nog in de stukken naar voren komen. Het gaat in 2026 om € 300.000 en dit loopt straks op naar jaarlijks € 500.000. Hij vraagt of er een businesscase is en of hetgeen Gorinchem terugkrijgt gekwantificeerd kan worden. Ook zijn fractie plaatst vraagtekens bij de dekking.

De heer Andressen merkt op dat ook zijn fractie op zich voorstander is van de samenwerking om sterker in de Regio te staan gezien het aantal belangrijke opgaven. Hij is blij dat het in het tussenjaar om 'maar' € 300.000 gaat. Uit de resultaten van dit jaar zal blijken of het realistisch is om de jaren daarna door te gaan voor een bedrag van € 500.000 of € 600.000. De dekking komt deels uit de reserve en deels uit de reserve stedelijke ontwikkeling en lobby. Hij informeert of er in het geval van tegenvallende resultaten een exit strategie is. In de door de SP aangehaalde paragraaf wordt ook gesproken over solidariteit en de verdeling van zoet en zuur. Hij vraagt in hoeverre Gorinchem zelf de regie houdt in de mix voor woningbouw en of Gorinchem gedwongen zou kunnen worden om meer sociale huurwoningen te realiseren om tekorten van andere gemeenten op te vangen. De ambtelijke capaciteit moet gericht worden op de taskforce met tijdelijke en resultaatgerichte constructies, geen extra ambtelijke laag boven de huidige lagen.

De heer De Pagter zegt dat ook zijn fractie positief ten opzichte van het raadsvoorstel staat en voordelen ziet in regionale samenwerking. Zijn fractie is blij dat het om een tussenjaar gaat en dat in de volgende jaren Gorinchem wat meer geprofileerd terugkomt. Gorinchem moet niet het afvoerputje worden voor wat in de Drechtsteden niet gaat lukken. Aangaande bereikbaarheid worden mogelijkheden gezien, zeker voor de ondernemers en industrie moet hier beter op gestuurd worden en de bereikbaarheid via het OV moet vergroot worden. Bij de ideeën voor een dubbel spoor zal zijn fractie zeker aansluiten. Ook op het gebied van

onderwijs worden mogelijkheden gezien. Eerder is al eens gesproken over het oprichten van HBO en een campus maar dit blijkt in de praktijk lastig te zijn. Veel jongeren uit Gorinchem en omgeving gaan voor onderwijs naar Rotterdam, Breda of Den Bosch en daarom zou het goed zijn als in Gorinchem enkele belangrijke opleidingen gelieerd aan de maritieme industrie of ondernemers in de buurt gevolgd zouden kunnen worden. Zijn fractie wenst de portefeuillehouders veel wijsheid toe in het vervolgtraject om zaken voor Gorinchem te kunnen realiseren.

Mevrouw De Groot geeft aan dat de boodschap vanuit de samenwerking vooral is samen staan wij sterker. Haar fractie gelooft daarin. De kracht daaruit komt ten goede van Gorinchem naast het gezamenlijk oppakken van belangrijke onderwerpen en uitdagingen. Zij sluit zich aan bij de woorden van de heer Van Houwelingen over zoet en zuur en hoort graag de reflectie van één van de portefeuillehouders want zo moet niet over inwoners gesproken worden. Voor het overige wordt het voorstel als hamerstuk aangemerkt.

De heer Roeland sluit zich aan bij de vragen die inmiddels zijn gesteld. In het uitvoeringsprogramma gaat het nu alleen nog maar over de Drechtsteden waarbij de veronderstelling is dat Gorinchem opgenomen wordt in het nieuwe uitvoeringsprogramma. Hij pleit wel voor het zijn van een volwaardige partner in de uithoek van Smart Delta.

Mevrouw Hamann zegt dat haar fractie blij is met het raadsvoorstel. Bij de oprichting van Gorcum Actief werd gepleit voor een grotere gemeente Gorinchem in het kader van herindeling. Gorinchem als kleine gemeente ingeklemd tussen grotere gemeenten kan wellicht veel grote uitdagingen niet alleen aan. Voor bereikbaarheid moet met de buurgemeenten samengewerkt worden. Zij stelt voor de naam Smart Delta te gebruiken die over de hele delta gaat. Gorinchem moet ook op de kaart staan. De Regio heeft maakindustrie en daarom past de samenwerking goed bij Gorinchem. De maakindustrie kan gebruikt worden voor de lobby bij het Rijk voor onderwijs en bereikbaarheid. Samenwerken kost geld, maar Gorinchem krijgt daar hopelijk ook heel veel voor terug. Een plaats als Werkendam zou gezien de delta ook moeten aansluiten. Op sommige dossiers doet Molenlanden ook mee. Haar fractie steunt het raadsvoorstel van harte en wenst het college veel succes; hamerstuk.

Portefeuillehouder Melissant is blij dat er zo positief wordt gereageerd op de samenwerking. Zij denkt nog wel eens terug aan de periode dat zij net burgemeester van Gorinchem was en voorzitter mocht worden van de gemeenschappelijke regeling AV. Daar was behoorlijk veel onvrede, haat en nijd. Naar aanleiding van een motie in de Tweede Kamer heeft Berenschot een rapport opgesteld met als centrale vraag hoe kan de centrumpositie van Gorinchem behouden en versterkt worden. Eén uitdrukking uit het rapport heeft iedereen waarschijnlijk nog op het netvlies: Gorinchem heeft geen vrienden. Vervolgens is een bijeenkomst gehouden met alle omliggende gemeenten waar Gorinchem excuses heeft aangeboden en aangegeven het echt anders te willen gaan doen. Verschillende colleges hebben dit in de afgelopen jaren ook laten zien. Inmiddels zijn de samenwerkingsrelaties erg goed. Beleid vanuit het Rijk loopt vaak via provinciale of regionale lijnen. Als je geen onderdeel bent van een Regio dan doe je niet mee. Zij is blij daarom dat de waarde van regionale samenwerking wordt ingezien om de ambities voor Gorinchem te kunnen realiseren. Het is wel goed om kritisch te blijven kijken wat daarin geïnvesteerd wordt qua capaciteit en middelen. Gorinchem neemt vanuit een zelfbewuste houding deel aan de samenwerking. Niet op alles wordt ja en amen gezegd. Gorinchem is laat aangehaakt bij Smart Delta. De gemeenschappelijke regeling AV is ontmanteld, er wordt op een wat andere manier nog steeds samengewerkt binnen de regio AV. De wethouder Wonen heeft stevige gesprekken gevoerd over sociale woningbouw, wie neemt wat voor zijn rekening. Bij Smart Delta is niet de meerderheid telt, Gorinchem kan haar eigen rol pakken en het aangeven als zij iets niet wil. Met een goede onderbouwing wordt dit ook gerespecteerd. Andersom is Gorinchem bereid om bij te dragen aan zaken die voor andere gemeenten belangrijk zijn. 2026 is een tussenjaar met een instapfee waar andere gemeenten per inwoner betalen. Er wordt gewerkt aan een structurele begroting voor 2027 en verder en

daarbij wordt kritisch gekeken naar de benodigde budgetten en uitgaven. De dekking wordt gedaan uit drie posten: € 100.000 uit regionale samenwerking, € 25.000 uit lobby en public affairs en eenmalig € 175.000 uit stedelijke ontwikkeling. Een belangrijk onderdeel van Smart Delta is gebiedsontwikkeling. De reserve stedelijke ontwikkeling bevat € 995.000. Na een aantal onttrekkingen voor diverse bouwprojecten en de Lange Slagenstraat resteert er nog € 600.000 waardoor een eenmalige onttrekking als correct wordt aangemerkt.
Voor structurele deelname volgt bij de perspectiefnota een voorstel om daar invulling aan te geven. De naamgeving is na opmerkingen in de I&O aan de orde gesteld. Een bedrijf heeft de Smart Delta inmiddels geclaimd en kan dus niet gebruikt worden. Lobbyisten roepen op om Drechtsteden toe te voegen omdat Smart Delta nog niet zo veel bekendheid heeft waardoor het merk Drechtsteden nodig is om de lobby effectief te laten zijn. Omdat er op onderdelen met Molenlanden en Werkendam wordt samengewerkt wordt gedacht aan Smart Delta Drechtsteden+.

Mevrouw Hamann stelt voor om voor Smart Delta Merwede te kiezen.

Portefeuillehouder Melissant neemt deze suggestie graag mee.

De voorzitter biedt de overige portefeuillehouders gelegenheid om zaken aan te vullen.

Wethouder Molengraaf verwijst naar aanleiding van de vraag over de businesscase en kwantificeerbaar naar de bijgevoegde begroting die als businesscase gezien kan worden. Aangaande kwantificeerbaar is lastig aan te geven wat waaraan toegerekend kan worden. Drechtsteden werkt aan de oude lijn van Dordrecht naar Leiden. Dit gaat ook positieve gevolgen voor de Merwede-Lingelijn hebben als belangrijke feeder waardoor mensen vanuit Gorinchem en omstreken daar veel sneller kunnen komen. De heer Peter van der Velden, voormalig waarnemend burgemeester van Dordrecht, is door de Regio aangesteld om richting I en W versnelling in de projecten en aandacht voor de dreigende congestie te krijgen. Hij wordt door de Drechtsteden betaald, maar het is lastig te kwantificeren wat dit oplevert. Gorinchem kan een regiodeal ook niet alleen binnenhalen. Het levert meer op voor Gorinchem dan dat er betaald moet worden, maar dit is moeilijk in getallen uit te drukken.

De heer Le Noble was benieuwd naar voorbeelden zoals deze zojuist genoemd zijn en kijkt uit naar heel veel mooie positieve geldstromen voor de gemeente.

Wethouder De Boer zegt dat er talloze voorbeelden zijn. De brug over de Linge die de ontwikkeling van het gebied achter de Arkelsedijk mogelijk maakt. De ontwikkeling van het I_lab is ook voortgekomen uit de samenwerking met Smart Delta. Gorinchem heeft niet meegeschreven aan de ruimtelijke strategie, maar gaandeweg is er wel contact geweest of Gorinchem zich hierin herkent. Gorinchem heeft aangegeven dat er veel aanknopingspunten zijn als startpunt voor het vervolg. Projecten uit het Gorinchemse zijn geïntegreerd in de regionale investeringsagenda.

De heer Andressen herhaalt zijn vragen of er een exit strategie zonder kosten is ingebouwd en of de samenwerking niet leidt tot een extra ambtelijke laag. Als het gaat om verbindingen moet niet alleen naar het spoor en het water gekeken worden, maar ook naar een doortrekking van een verbreding van de A15 tot aan Gorinchem. Op de bouwen en wonen avond van Smart Delta in Zwijndrecht is hem opgevallen dat verschillende raadsleden als kritiek hadden op de organisatie dat zij onvoldoende worden geïnformeerd. Hij geeft dit mee om te voorkomen dat volgend jaar vanuit Gorinchem een soortgelijke kritiek volgt.

Portefeuillehouder Melissant reageert dat vorige week ten aanzien van het betrekken van de raad expliciet is besproken dat dit anders moet. Voorgesteld wordt om vanuit elke raad enkele leden hierover te laten meedenken. Het is geen extra ambtelijke laag omdat de krachten juist gebundeld worden. Eén ambtenaar doet het voor alle gemeenten waardoor het efficiënter wordt.

Wethouder Molengraaf reageert aangaande zoet en zuur dat bij vluchtelingenopvang is gesproken over een praktische uitruil. Als de ene gemeente wat meer vluchtelingenopvang doet dan kan de andere gemeente wellicht meer statushouders opvangen. Er moeten gezamenlijk oplossingen gevonden worden om aan de opgave te kunnen voldoen.

De heer Van Houwelingen benadrukt dat het wat onhandig is opgeschreven. Er staat letterlijk statushouders, woonwagenbewoners, arbeidsmigranten met een koppeling naar zoet en zuur waardoor bij hem alarmbellen afgaan. Praktisch gezien kan hij begrijpen dat samenwerking wordt gewenst.

Wethouder De Boer bevestigt dat het wellicht wat ongelukkig omschreven is want het is niet zo bedoeld. Het gaat puur om de doelgroepen en verschillende typen woonvormen.

Mevrouw De Groot doet de suggestie om te beschrijven dat iedereen zijn of haar verantwoordelijkheid pakt in plaats van de termen zoet en zuur gebruiken want daar krijgt iedereen een bittere nasmaak van.

Portefeuillehouder Melissant geeft aan met betrekking tot de vraag over exit strategie dat Gorinchem dit jaar bekijkt hoe één en ander vormgegeven wordt. Als de samenwerking niet blijkt te werken kan bij de begrotingsvergadering besloten worden om te stoppen met ingang van 1 januari 2027 en dan hoeven er ook geen middelen in de begroting opgenomen te worden. Dit jaar gebeuren er nog geen onomkeerbare zaken, maar de samenwerking is niet vrijblijvend. Als Gorinchem geen onderdeel wordt van een samenwerkingsverband kunnen heel veel ambities niet gerealiseerd worden. Het gaat erom dat er revenuen volgen vanuit de middelen die in de samenwerking gestoken worden en daar mag het college op bevraagd worden.

Mevrouw De Lange vraagt of toegezegd kan worden dat de gelden uit de reserve stedelijke ontwikkeling worden gebruikt voor dit onderwerp in de samenwerking.

Wethouder Molengraaf reageert dat het lastig is om dit toe te zeggen. Er wordt een bedrag overgemaakt en één van de onderwerpen binnen de samenwerking is stedelijke ontwikkeling. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan het binnenhalen van subsidies voor de Schelluinsestraat en het Stationsgebied waarmee de reserve weer aangevuld wordt.

De heer Le Noble vraagt of er een volwaardige evaluatie wordt ingebouwd, juist ook als het goed gaat.

Portefeuillehouder Melissant antwoordt dat het goed is om regionale samenwerking periodiek aan de orde te stellen in het college. Dit omvat meer dan alleen Smart Delta Drechtsteden. De investeringen die worden gedaan worden naast de inhoudelijke resultaten gezet. Binnen de P&C-cyclus wordt gekeken naar een logisch moment om hierover terug te koppelen.

De voorzitter concludeert dat het voorstel unaniem als hamerstuk wordt geagendeerd voor de raadsvergadering van 26 februari a.s.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor de inbreng en sluit de vergadering.

Toezeggingen:

- Een evaluatiemoment aangaande regionale samenwerking opnemen in de P&C-cyclus